

Tổng quan quy định về phát thải cho doanh nghiệp vận tải và logistics

Bản tóm lược của Route4Green - phiên bản 1.0, cập nhật ngày 21/09/2026

Tài liệu của Route4Green, sản phẩm của Công ty Cổ phần Tin học SmartWay. Đây là nội dung giải thích, không phải tư vấn pháp lý. Mỗi mục đều dẫn nguồn chính thức để bạn đọc văn bản gốc. Route4Green không đưa ra con số phát thải nào của riêng mình trong tài liệu này. Liên hệ: contact@route4green.com - route4green.com

1. Vì sao doanh nghiệp vận tải cần theo dõi các quy định này

Phần lớn các quy định dưới đây không đặt nghĩa vụ trực tiếp lên một hãng vận tải hay một công ty logistics. Chúng tác động qua khách hàng của bạn: chủ hàng phải kiểm kê và báo cáo phát thải trong chuỗi cung ứng của họ, và vận tải là một phần của chuỗi đó. Thứ chủ hàng hỏi đến đầu tiên không phải là một con số phát thải, mà là dữ liệu vận hành để tính ra nó: quãng đường, khối lượng, nhiên liệu và mức sử dụng tải.

2. Việt Nam

Luật Bảo vệ môi trường 2020 (Luật số 72/2020/QH14)

Có hiệu lực từ 01/01/2022. Điều 91 quy định về giảm nhẹ phát thải khí nhà kính, trong đó có nghĩa vụ kiểm kê của các cơ sở thuộc danh mục. Điều 139 quy định về tổ chức và phát triển thị trường các-bon trong nước.

Nguồn: Cổng Thông tin điện tử Chính phủ, <https://vanban.chinhphu.vn/?pageid=27160&docid=202613>

Nghị định 06/2022/NĐ-CP và Nghị định 119/2025/NĐ-CP

Nghị định 06/2022/NĐ-CP ngày 07/01/2022 quy định giảm nhẹ phát thải khí nhà kính và bảo vệ tầng ô-dôn: các cơ sở thuộc danh mục phải kiểm kê khí nhà kính định kỳ và báo cáo, đồng thời đặt khung cho hạn ngạch và thị trường các-bon. Nghị định 119/2025/NĐ-CP ngày 09/06/2025 sửa đổi, bổ sung Nghị định 06; nhóm cơ sở đầu tiên được phân bổ hạn ngạch thí điểm thuộc các lĩnh vực nhiệt điện, thép và xi măng.

Nguồn: <https://vanban.chinhphu.vn/?pageid=27160&docid=205039> và <https://vanban.chinhphu.vn/?pageid=27160&docid=213875>

Danh mục cơ sở phải kiểm kê khí nhà kính

Quyết định 01/2022/QĐ-TTg ngày 18/01/2022 ban hành danh mục theo sáu lĩnh vực, trong đó có giao thông vận tải. Quyết định này đã được thay thế bởi Quyết định 13/2024/QĐ-TTg, ký ngày 13/08/2024, có hiệu lực từ 01/10/2024. Danh mục nêu tên từng cơ sở cụ thể, có một phụ lục riêng cho lĩnh vực giao thông vận tải. Doanh nghiệp vận tải nên tra trực tiếp phụ lục này để biết mình có tên hay không, thay vì suy ra từ loại hình hoạt động.

Nguồn: <https://vanban.chinhphu.vn/?pageid=27160&docid=210939>

Lộ trình thị trường các-bon

Quyết định 232/QĐ-TTg ngày 24/01/2025 phê duyệt Đề án thành lập và phát triển thị trường các-bon tại Việt Nam: giai đoạn thí điểm từ tháng 06/2025 đến hết năm 2028, vận hành chính thức từ năm 2029.

Nguồn: Báo Điện tử Chính phủ, <https://baochinhphu.vn/phe-duyet-de-an-thanh-lap-va-phat-trien-thi-truong-cac-bon-tai-viet-nam-102250124174729484.htm>

Cam kết phát thải ròng bằng không và chương trình cho ngành giao thông

Tại COP26 (tháng 11/2021), Việt Nam cam kết đạt phát thải ròng bằng không vào năm 2050. Quyết định 876/QĐ-TTg ngày 22/07/2022 phê duyệt Chương trình hành động về chuyển đổi năng lượng xanh, giảm phát thải khí các-bon và khí mê-tan của ngành giao thông vận tải. Lưu ý: tại thời điểm cập nhật tài liệu này, một dự thảo quyết định thay thế Quyết định 876 đang được lấy ý kiến, nên các mục tiêu cụ thể có thể thay đổi.

Nguồn: <https://en.mae.gov.vn/fulfilling-climate-commitments-at-cop26-vietnams-comprehensive-crosssector-and-who-leofsociety-action-9035.htm> và <https://baoxaydung.vn/sua-quyet-dinh-876-phu-xanh-giao-thong-tu-xe-buyt-tau-hoa-d-en-may-bay-192260917111924101.htm>

3. Liên minh châu Âu

Cơ chế điều chỉnh biên giới các-bon (CBAM) - Quy định (EU) 2023/956

CBAM áp dụng cho hàng hóa, không áp dụng cho dịch vụ vận tải. Phụ lục I liệt kê các nhóm hàng: xi măng, sắt thép, nhôm, phân bón, điện và hydro. Giai đoạn chuyển tiếp kéo dài từ 01/10/2023 đến 31/12/2025; giai đoạn chính thức bắt đầu từ 01/01/2026. Nghĩa vụ thuộc về nhà nhập khẩu tại EU. Quy định (EU) 2025/2083, có hiệu lực từ 20/10/2025, đơn giản hóa cơ chế và đưa vào ngưỡng miễn trừ 50 tấn mỗi nhà nhập khẩu mỗi năm cho một số nhóm hàng.

Chúng tôi không tìm thấy nguồn chính thức nào nêu nghĩa vụ CBAM đối với đơn vị vận tải hay logistics của nhà xuất khẩu, nên tài liệu này không khẳng định điều đó.

Nguồn: EUR-Lex, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj/eng> và <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02023R0956-20251020>

Quy định về tuyên bố môi trường - Chỉ thị (EU) 2024/825

Chỉ thị (EU) 2024/825 ngày 28/02/2024 sửa đổi Chỉ thị về thực tiễn thương mại không lành mạnh, áp dụng từ 27/09/2026. Chỉ thị đưa vào danh sách các hành vi luôn bị coi là không lành mạnh, trong đó có: tuyên bố môi trường chung chung (như "thân thiện môi trường", "xanh") mà không chứng minh được thành tích môi trường xuất sắc được công nhận; và tuyên bố sản phẩm trung hòa các-bon dựa trên việc bù trừ phát thải.

Mức phạt tối đa ít nhất 4% doanh thu năm thường được nhắc cùng chỉ thị này thực ra đến từ một văn bản có trước: Điều 13 của Chỉ thị về thực tiễn thương mại không lành mạnh, được sửa đổi bởi Chỉ thị (EU) 2019/2161, áp dụng cho các vi phạm trên diện rộng được phối hợp xử lý giữa các nước thành viên.

Đề xuất Chỉ thị về Tuyên bố xanh, COM(2023) 166, là một văn bản khác. Tại thời điểm cập nhật, đề xuất này đang đình trệ và chưa được thông qua.

Nguồn: EUR-Lex, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400825 và <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019L2161>

Báo cáo bền vững doanh nghiệp (CSRD) và phát thải Phạm vi 3

Chuẩn mực ESRS E1 yêu cầu doanh nghiệp thuộc phạm vi CSRD báo cáo phát thải Phạm vi 3 khi trọng yếu, bao gồm vận chuyển và phân phối ở thượng nguồn và hạ nguồn. Đây là lý do

chủ hàng hỏi hãng vận tải dữ liệu theo từng lô hàng. Trong năm 2025 và 2026, EU đã lùi thời hạn áp dụng và thu hẹp nhóm doanh nghiệp thuộc phạm vi; những doanh nghiệp vẫn thuộc phạm vi vẫn giữ nghĩa vụ này. Bạn đọc nên kiểm tra văn bản hiện hành trên EUR-Lex trước khi dựa vào mốc thời gian cụ thể.

4. Chuẩn tính phát thải vận tải

ISO 14083:2023, "Khí nhà kính - Định lượng và báo cáo phát thải khí nhà kính phát sinh từ hoạt động của chuỗi vận tải", công bố tháng 03/2023, là tiêu chuẩn quốc tế cho việc tính phát thải vận tải hàng hóa và hành khách trên mọi phương thức. Khung GLEC phiên bản 3 của Smart Freight Centre là hướng dẫn của ngành, được xây dựng tương thích với ISO 14083.

Nguồn: <https://www.iso.org/standard/78864.html> và <https://www.smartfreightcentre.org/en/our-programs/emissions-accounting/global-logistics-emissions-council/calculate-report-glec-framework/>

5. Dữ liệu một hãng vận tải nên ghi nhận ngay từ bây giờ

Một phép tính phát thải theo lô hàng theo các chuẩn trên cần bốn nhóm dữ liệu: quãng đường đã đi, khối lượng hàng đã chở, nhiên liệu hoặc năng lượng đã dùng (số thực tế, hoặc hệ số mặc định theo loại xe và loại nhiên liệu), và mức sử dụng tải.

Ba trong bốn nhóm này là dữ liệu vận hành thuần túy. Doanh nghiệp ghi nhận nhất quán số chuyến, số km và khối lượng trên từng tuyến sẽ trả lời được câu hỏi của chủ hàng, dù chưa tự tính con số phát thải nào.

6. Về tài liệu này

Các văn bản được kiểm tra lần cuối ngày 21/09/2026. Quy định thay đổi thường xuyên; hãy đọc văn bản gốc theo đường dẫn trước khi ra quyết định. Nếu bạn thấy một điểm đã lỗi thời, xin báo cho chúng tôi qua contact@route4green.com.